№ 41 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏԻ 2 1904 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏԻ 2 № 41

ԵՐԵՍՈՒՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբ.
Առանձին համարները 5 կոպէկով.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատան մէջ.
Մեր հասցէն. Тифлисъ, Редакція „Мшакъ".
Կամ Tiflis, Rédaction „Mschak".
Տելեֆոն № 253.

ՄՇԱԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի և տօն օրերից).
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.
Տելեֆոն № 253.

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

«ՄՇԱԿ» ԼՐԱԳԻՐԸ

Մարտի 1-ից մինչև տարվայ վերջը կարժենայ ԻՆՆ րուբլի:

Դիմել Тифлисъ, редакція «Мшакъ».

Այն անձինք, որոնք վճարել են մինչև մարտի 1-ը և ցանկանում են շարունակել լրագիր ստանալը, թող հոգ տանեն վաղօրօք յայտնելու այդ մասին խմբագրութեանը, որպէս զի լրագրի առաքումը չընդհատվի:

Ապառիկ բաժանորդագրութիւն չէ ընդունվում:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Որոշ դիրքեր.—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մամուլ. Անկեղծութիւն թէ ցինիզմ. Ներքին լուրեր.— ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Պատերազմի շուրջը. Արտաքին լուրեր.— ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.— ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Գիւղական դատարանն ու դատավարութիւնը:

ՈՐՈՇ ԴԻՐՔԵՐ

—

Քաղաքագիտական երևոյթների շարքում կարևոր է արձանագրել այն կ տ ր ա կ ա ն յ ա յ տ ա ր ա ր ու թ ի ւ ն ն ե ր ը, որոնք հրատարակվեցին Անգլիայի և Ամերիկայի պետական շրջանների կողմից իրանց կատարեալ և աներկբայելի չէ զ ո ք ու թ ե ա ն մասին՝ ներկայ ռուս-եապօնական ընդհարման վերաբերութեամբ:

Այդ յայտարարութիւնները անհրաժեշտ համարվեցին, որպէս զի վերացվեն այն թիւրիմացութիւնները և կասկածները, որոնք լսվում էին այդ երկու պետութիւնների մասին, որ իբր թէ նրանք միայն արտաքուստ են չէզոք, իսկ իրապէս ամենևին չէզոք չեն և սիրայն ամեն տեսակի ժամանակ անում են ներքին խառնվելու պատերազմի մէջ: Կասկածները այնտեղ էին հասնում, որ նոյն իսկ լուրեր էին հանդէս գալիս անգլիական և ամերիկական նաւատորմների պատերազմական շարժումների մասին:

Սակայն այժմ ամենակտրական կերպով հերքվեցին կասկածները և սխալ լուրերը: Անգլիական արքունիքը և արտաքին գործերի մինիստրութիւնը ամենաորոշ և համոզեցուցիչ հաւաստիացումներ տուին, թէ Անգլիայի չէզոքութիւնը հաստատ է և անտարակուսելի: Միացեալ Նահանգների նախագահ Րուզվելտ պաշտօնական շրջաբերականով պատուիրեց, որ պետական ծառայութեան մէջ գտնվող պաշտօնեաները թէ իրանց վարմունքներով և թէ նոյն իսկ բերանացի նկատողութիւններով չը գրգռեն և չը վիրաւորեն կռւող կողմերից որ և է մէկին:

Այդ հաւաստիացումները էական նշանակութիւն ունեն, որովհետև թէ Անգլիայի և թէ Միացեալ-Նահանգների մամուլի ու ազգաբնակութեան մէջ յաճախ լսվում էին և շարունակվում են լսվել ձայներ, թէ այդ երկու պետութիւնները պէտք է խզեն իրանց լռութիւնը և խառնվեն պատերազմի մէջ իրանց որոշ պահանջներով Հեռաւոր Արևելքի գործերի ապագայ կարգաւորութեան մասին: Այժմ պարզ է, որ պետական շրջանները ազատ են պատերազմասիրական տրամադրութիւնից և նրանց յայտնած չէզոքութիւնը մի հաստատ վճիռ է, որին նրանք ցանկանում են հաւատարիմ մնալ:

Անկասկած ապագայում անակընկալ դէպքեր և անսպասելի անհամաձայնութիւններ կարող են առաջ բերել նոր ամպեր հօրիզօնի վրա. բայց առ այժմ կասկածները որոշ աստիճանով հեռացված են և նոր բարդութիւնների մասին եղած ենթադրութիւնները վերացված քաղաքական ասպարէզից:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՄՈՒԼ

—

Նոր-Ջուղայից մեզ ուղարկված է մի փոքրիկ թերթ, որի անունն է «Նոր-Ջուղայի Լրաբեր»: Արտաքին տեսքով դա լրագիր է, բայց առանց բաժանորդագրութեան պայմանների: Մի փոքրիկ ծանուցում յայտնում է, թէ «Լրաբերը» պիտի հրատարակվի ամիսը մի անգամ և նրա նպատակն է ոչ թէ լրագրական դեր կատարել, այլ պարզապէս Ջուղայի առաջնորդի պաշտօնական կարգադրութիւնները հրատարակել: Այդ նպատակն էլ, որքան համեստ լինի նա, շատ համակրական է, քանի որ ծառայում է գեղեցիկ սկզբունքի—հրապարակայնութեան: Եւ բացի դրանից, բարի, գեղեցիկ մտքեր կարելի է տալ և այսպիսի մի փոքրիկ, իր յատուկ նպատակն ունեցող թերթի մէջ: «Նոր-Ջուղայի Լրաբերը» հետաքրքրական նիւթեր է տալիս և ոչ-ջուղայեցի հայերին: Այսպէս, մենք մեծ հաճութեամբ կարդացինք նոր տարվայ առիթով գրված յօդուածը: Ահա, ի միջի այլոց, ինչ է ասված այդտեղ.

Անշուշտ տարօրինակ կը թուի, եթէ մէկին ասէք՝ դուք ձեզ չէք ճանաչում. բայց որչափ հասարակութիւններ կան, որոնք իրենց չեն ճանաչում. անգանչում ենք...

Նոր տարի է. ըստ սովորութեան շնորհաւորում ենք միմեանց. բարեմաղթութիւններ ենք անում. ցանկանում ենք միմեանց յաջողութիւն եւ ամենայն բարիք. լոկ գեղեցիկ եւ բարի ցանկութիւններ են. կեանքը չէ փոխվում դոցանից, միայն րոպէապէս լաւ ենք տրամադրվում, եւ կարծես բարի ենք դառնում. կեանքը բարեփոխվում յառաջ է գնում, երբ եռանդուն գիտակցական գործունէութիւն կայ, որ հիմնված է անցեալի եւ ներկայի բազմակողմանի ուսումնասիրութեան եւ քննադատութեան վրա. դա է, որ համոզված կերպով ըմբռնել է տալիս մեզ մեր իսկական յառաջադիմութեան, մեր մտաւոր եւ բարոյական յեղաշրջման ստիպողական պահանջները, եւ լուսաւորում է մեր անցնելու դժուար շաւիղը. մեր կեանքի ոչ թէ մակերեւութական, այլ խոր ուսումնասիրութիւնն է, որ ոյժ, հաւատք եւ յոյս կը ներշնչէ բոլորիս՝ մեր ապագայ գործունէութեան համար:

Քննենք մեր անցեալ կեանքը, ըմբռնենք մեր այժմեան ազգային եւ հասարակական անյետաձգելի պահանջները, Նոր Տարուց նոր կրկնապատկված եռանդով գործենք գիտակցաբար յօգուտ ընդհանուր բարօրութեան եւ առաջադիմութեան. առանց յուսահատվելու գործենք եւ հաւատանք:

Շնորհաւոր Նոր Տարի:

Այս բարի միտքը կարելի է հնչեցնել ամեն տեղ,—բեմից, ամբիոնից, փոքրիկ գրուածքի, առաջնորդական շրջաբերականների մէջ: Միայն թէ լինէին այդպիսի միտք յայտնողներ,—տեղը նշանակութիւն չունի: Եւ երբ Նոր-Ջուղայի պէս մի տեղից, Պարսկաստանի խորքերից, մենք լսում ենք քննութիւն, ինքնաճանաչութիւն, լուրջ առաջադիմութիւն և եռանդ խրախուսող խօսքը, մենք միայն կարող ենք ուրախանալ, կարող ենք աջողութիւն և յարատևութիւն ցանկալ: Թերթի տակ դրված է. «Տպարան Ս. Ամենափրկչեան վանքի»: Դարեր առաջ այդ նոյն վանքի տպարանը միակ մխիթարական երևոյթն էր այն խաւարի և դժբաղդութեան մէջ, որ պատել էր հայոց հատիկ փայլուն կէտն էր մեր մութ իրականութեան մէջ և բազմաթիւ բարերարութիւններ է արել իր ազգին: Այժմ փոխվել են հանգամանքները, փոխվել են և դերերը: Ջուղան

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆՆ ՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

II

Այսպիսով պարզ է, որ գիւղական դատարանը մի շատ լաւ, մի բարերար հիմնարկութիւն է մեր գիւղերի համար. ափսոս միայն, շատ ափսոս, որ այդ հիմնարկութիւնը դեռ ևս իր կոչման բարձրութեան վրա չէ կանգնած ու շնորհիւ ձեռնհաս անձանց, բէչ-շատ կրթված մարդկանց պակասութեան, յաճախակի բացակայութեան, շատ աննշան, համարեա աննկատելի ճիգեր է անում նա հասնելու ցանկալի բարձրութեան: Գիւղական դատարանի ու դատաւորների թերութիւնները, նրանց առասպելական պակասութիւնները լիովին նկարագրելու համար յօդուածներն անզօր են, հարկաւոր են պատկերներ ու պատմուածքներ. մինչ այդ այս անգամ կը բաւականանանք մենք մի քանի խոշոր պակասութիւններ մատնացոյց անելով:

Դատարանը իր արձանագրութիւնները կազմում է շատ անկանոն, անփոյթ, անտանելի, անհասկանալի ոճով, և այդ էլ ոչ թէ դատավարութեան ժամանակ, ինչպէս պահանջվում է օրէնքով, այլ նիստից յետոյ կամ նոյն իսկ առաջ: Շատ գործեր բոլորովին չեն արձանագրվում: Ընդունված խնդիրքները չեն ցուցակագրվում, կարգին չեն պահվում. շատերը կորչում են, դիտմամբ կամ պատահմամբ: Գանգատաւորները ամիսներով սպասում են իրանց գործի քննութեան ու յետոյ միայն իմանում, որ իրանց խնդիրքը կորել է, նորից պէտք է տան: Դատաւորներին յիշեցնելու համար գործը՝ ստիպված են լինում նրանց խմցնել ու ուտացնել. առանց դրան գործը առաջ գնալ չէ կարող: «Բրթամը» կենդանութիւն է ներշնչում գործին, առաջ է տանում նրան ու հասցնում ցանկալի վախճանի: Դատարանի նիստերն էլ լինում են մեծ մասամբ անկանոն, ապօրինի, անկարգ չափազանց:

Տանուտէրը յաճախ ոչ միայն ներկայ է գտնվում, այլ նոյն իսկ մասնակցում է դատավարութեան, դատաւորի պաշտօն է կատարում՝ իր ուզածն առաջ տանելու, իր սիրած մարդուն յաւութիւն անելու, իսկ ատածի տունը քանդելու համար: Պատահում է, որ այդպիսի դէպքերում դատաւորները բողոքում են տանուտէրի կատարած ապօրինութեան դէմ. նա զայրանում, կատաղում է, որ իր, գիւղի «երանելի ու գրնատի», մեծի, «ինքնիշխան տիրոջ», իրաւունքները սահմանափակել են ձգտում ու այդ պատճառով աւելի է առաջ գնում ապօրինութիւնների մէջ: Հայհոյանքը, սուկալի, առասպելական ուշունցները, որոնցով անչափ հարուստ է հայ գիւղը ու որոնց զարգացման ու ծաղկման ամենից շատ նպաստում են գիւղական հասարակական գործիչները, իրար մեռել-կենդան քաշելը, տուր ու դմբոցը յաճախակի ընդհատում են դատարանի նիստերը, ու քննվող գործերը ոչ միայն ամիսներով, այլ տարիներով նոյն իսկ մնում են երեսի վրա, ձգձգվում են անվերջ:

Գուցէ անհաւատալի թւայ, եթէ ասեմ, որ մեր գիւղերից մէնում մի տանձենիի գործ տևեց ուղիղ քսան եւ հինգ տարի ու վերջացաւ միայն անցեալ աշնան: Վէճի առարկան, տանձենին, որը բուսած էր երկու գիւղացիների այգիների սահմանում, հազիւ արժէր 10—15 րուբլի. պաշտօնապէս գնահատված էր 12 ր.: Գործը սկսվել էր 1878 թ. ու տևել ուղիղ 25 տարի: Այդ քառորդ դարվայ ընթացքում վիճող կողմերի մէջ տեղի են ունեցել փոխադարձ հայհոյանքների ուղղակի տարերային հեղեղներ, տուր ու դմբոց, անընդհատ ոխերիմ թշնամութիւն ու փոխադարձ նիւթական վնասներ. գլուխներ են պատռվել, ջարդվել, «կարկաժներ» են գանակոծվել, ատամներ են դուրս թռել իրանց տեղերից, քթեր, պռունգներ են նեխվել արիւնով: Փոխադարձ նիւթական վնասները մի քանի տասնեակ անգամ գերազանցել են տանձենիի արժէքը. 25 տարվայ ընթացքում տանուտէրների, «իշխանների», դատաւորների ու գզիրների մի քանի սերունդներ կողմերից իւրաքանչիւրի տանը առնուազը հարիւր րուբլու գինի-արաղ կը լինեն խմած տանձենիի գործը յօգուտ ներկայ մօմենտում խմացնողի «յաւիտեանս-յաւիտենից» վճռելու համար:

Տողերիս գրողին պատահում է երբեմնակի գիւղական գրագրի պաշտօն կատարել. մի քանի անգամ պատահել է հռչակաւոր տանձենիի գործում մասնակցել, իբրև պատահական գրագիր. մի անգամ, երբ կողմերին հաշտեցնելու բոլոր միջոցները սպառվեցին, նախագահող դատաւորը դարձաւ ինձ, ասելով՝ «դու գրի, որ էս գործից մեր խելքը բան չի կտրում». այդպիսով գործը պէտք է դարձեալ անորոշ, քաօսական դրութեան մէջ մնար ու նոր երկպառակութիւններ ծնէր: Այդ, ի հարկէ, չը գրվեց. գործի քննութեան մասին օրինաւոր արձանագրութիւն կազմվեց, որով տանձենիի բերքի կէսը վճռվեց յօգուտ մէկի, միւս կէսը յօգուտ միւսի: Վճիռը վերջնականապէս հաստատվեց նահանգական վարչութեան ձեռքով ու օրինաւոր ոյժ ստացաւ. բայց, չը նայած դրան, վեց ամսից յետոյ, երբ տանձենին ծաղկեց, խոստանալով առատ բերք, կրկին վերսկսվեց հռչակաւոր գործը իր տուր ու դըմբոցով, գինի-արաղով ու հայհոյանքների տարերային տարափով... Նահանգական ու գաւառական վարչութիւններն անգամ այդ գործի պատճառած գլխացաւանքից չէին ազատվում:

Վերջապէս անցեալ աշնան տեղական պրիստաւը ոչնչացրեց Գորդեան հանգոյցը շատ սրամիտ կերպով. կողմերի ուշադրութիւնը դարձնելով քառորդ դարվայ ընթացքում նրանց կրած նիւթական վնասների վրա չնչին գործի պատճառով, հրամայեց իր ներկայութեամբ արմատից կտրել չարաբաստիկ տանձենին, կտրատել նրան մաս-մաս ու գոյացած փայտը անձամբ հաւասարապէս բաժանեց կողմերին ձմեռը տաքանալու համար, յայտնելով, որ այդպիսով գոնէ նրանք մի օգուտ կը լինեն ստացած տանձենիից: Այդպիսի գործեր, արժողութեամբ չնչին, ողորմելի, իսկ իրանց հետևանքներով, պատճառած վընասներով, մեծ, կորստաբեր, սովորական են մեր գիւղերում:

Ես այդ մէկը պատմեցի նմուշի համար, իբրև շատ բնորոշ: Նրանց ծագման ու ծաղկման նպաստում են մեր գիւղացիների գռեհկութիւնը, կոպիտ, անմիտ ինքնասիրութիւնը, անհեռատեսութիւնը ու սեփական շահերի սխալ ըմբռնումը, իսկ առաւել ևս մեր գիւղական պաշտօնեաների ու գործիչների ընչաքաղցութիւնը, ընչասիրութիւնը. չէ՞ որ այդպիսի գործերից նրանք շահ ունեն. չէ՞ որ այդպիսի գործերը «բրթամի», կեր ու խումի, գինի-արաղի անսպառ աղբիւրներ են: Խաւարը, գռեհիկ բարքերի պարզութիւնը ու սանձարձակութիւնը դեռ ևս հաստատ կերպով իշխում են մեր գիւղերում. շատ քչերում են լոյսի թոյլ, երերուն շառաւիղներ երևում, որոնք հեշտութեամբ մարում են յաճախակի:

Հազուագիւտ չեն այնպիսի գիւղեր, որտեղ գիւղական դատարանի նիստին մասնակցում է, երբեմնակի նոյն իսկ ոչ-պաշտօնապէս նախագահում է... ինքը տէրտէրը, գիւղական խաւարի այդ ամենակարող սքանչելագործը, որը իր միջի բրօւն-սեկարեան հեղուկով, այսինքն մեր նահապետական արաղով, կազդուրում ու ոգևորում է դատաւորներին, թարմացնում է նրանց ոյժերը, մաքրում ու տաքացնում է կոկորդները հայհոյախառն ճառախօսութիւնների համար ու խելքները գլուխներն է հաւաքում... Այդ խեղճ, խաւար աշխարհի հետ հարկաւոր է ինտելիգենտ ոյժերի անընդհատ շփումն. հարկաւոր է նրան կրթութիւն, լոյս, լոյս ու միմիայն լոյս: Այդ տարրական հին ճշմարտութիւնը մեր մամուլը յանձին «Մշակի» գլխաւորապէս, կրկնել է շատ ու պէտք է կրկնէ անվերջ: Մեր ինտելիգենտների ստուար մեծամասնութեան խորշումը գիւղից, նրա անտարբերութիւնը դէպի խաւարի ու չքաւորութեան ճանկերում խարխափող գիւղական ժողովուրդը, պարսաւելի, քամնելի է անչափ: Աւելի զայրացնում են այդպիսի վերաբերմամբ գիւղական ծագում ունեցող ինտելիգենտները: Մի ուրիշ անգամ կը խօսենք այդ յանցաւոր անտարբերութեան մասին:

Ստ. Տէր-Աւետիքեան

ոչ միայն բարեբարութիւն կարող է անել, այլ ինքը սաստիկ կարօտ է բարեբարութեան։ Ամբողջ սրտից ցանկանում ենք, որ նրա «Լրաբերի» մեր յիշած գեղեցիկ մտքերը հաստատվեն այդ հայաբնակ տեղում, որ ունի բազմաթիւ հայ գիւղեր էլ, և հանդիսանան իսկական բարերարներ հայ ազգաբնակութեան համար։ Երբ հասկացվում է կարիքը, երբ գիտակցութիւն է զարթնում, ապահով կարելի է լինել, որ հասարակութիւնը կը գտնէ իր բարօրութեան իսկական, անսխալ ճանապարհը։

ԱՆԿԵՂԾՈՒԹԻՒՆ, ԹԷ ՑԻՆԻԶՄ

—

«Մշակ»-ի մէջ մի լուր էր հաղորդված։

Հայոց եկեղեցու ծխականներն ընտրում են մի պարոնի երեցփոխ։ Պարոնը չէ հրաժարվում «այդ մեծ պատւից, որ հասարակութիւնն անում է իրան»։

Ո՛չ, նա չէ մերժում, այլ բաց ճակատով, անկեղծութեամբ պարզում է իր հանգամանքները։

Սեփական գործերով զբաղված է նա, չէ կարող հասարակական գործին լաւ ծառայել, նրան նուիրվել։

Այդ ոչի՛նչ, սովորական երևոյթ է։

Բայց՝ «տարաբախտաբար նա հէնց այս տարի ստիպված է իր խանութի հաշիւները վերջացնել Մոսկվայի ֆաբրիկանտների հետ անձամբ կերպով։ Եթէ այդպիսի մարդու ընդունում էք երեցփոխ, ես կը լինեմ»։

Ուրեմն, պարոն երեցփոխցուն առաջուց արդէն գիտէ, որ ինքը անանկ պէտք է հրապարակվի։

Իսկ հայ հասարակութիւնը ծափահարելով ընդունում է այդ «ճակատաբաց» մարդուն երեցփոխ. նրան է յանձնում հասարակական գործի ղեկավարութիւնը։

Կեցցէ հասարակութիւնը, կեցցէ նրա ընտրած պաշտօնեան։

Ընթերցող, գուցէ այդ լուրը ճիշդ չէ, գուցէ դա մի միստիֆիկացիա է. գուցէ և այդ նորընտիր հասարակական պաշտօնեան ուզում է մանկանալ, բայց... գուցէ և ազնիւ մարդ է։

Դա չէ մեզ հետաքրքրողը։ Այդ մի անհատական դէպքի տակ թաղնված է մի ամբողջ ուղղութիւն, տրամաբանական մի սխալ։ [illegible] բեքան սփռված, մանկը հասարակական պաշտօնի գլուխ, անբարոյականը ամեն տեղ ընդունված, վաշխառուն բարերար յայտարարված. ահա ամենօրյայ դէպքեր մեր կեանքում։

Մեր երիտասարդութեան մէջ տարածված կարծիք է, որ՝ ով իր գործած ամեն տեսակ անպատկառ արարքները անկեղծութեամբ ասում, պատմում է, նա համարվում է լաւ, ճակատաբաց, անկեղծ մարդ։

Ո՛ր քահանան, գրագիրը, դատաւորը, ծառայողը կատակով, զուարճալի ձևերով պատմում է իր կաշառակերութիւնների, իր ստոր խաբերայութիւնների մասին, նա լաւ մարդ է հռչակվում. նրան գովում, ծափահարում են։

Երբ մի վաճառական պատմում է իր խորամանկ արկածները, իր արշինի ու փունտի մէջ ճարպիկութեամբ խաբելը, իր կեղծ սնանկութեան զուարճալի պատմութիւնը՝—հայը ծափահարում է նրան էլ։

Վա՛հ, նա լաւ մարդ է, գոնէ անկեղծ է, ուրիշների նման չէ թագցնում իր արածները։

Կրկնում եմ, դա բացառիկ, անհատական երևոյթ չէ, այլ տարածված կարծիք։

Բայց ցինիզմը, անպատկառութիւնը անկեղծութիւն չէ։

Անկեղծ է ուրեմն ընկած, լրբացած սրիկան, որ չէ պատկառում ոչ իրանից, ոչ էլ ուրիշներից։

Անկեղծ է վաշխառուն, որ կեղեքում, ծծում է ռամիկի արիւնը և յետոյ գալիս՝ ուրիշներին պատմում իր քաջագործութիւններն՝ առանց քաշվելու։

Ո՛չ, դա անկեղծութիւն չէ, այլ անպատկառութիւն, ցինիզմ։

Եթէ մի մարդ առանց քաշվելու պատմում է իր արած անբարոյական գործերը, կը նշանակէ նա կամ անամօթ է, կամ նրա մէջ չէ հասունացել բարոյական զգացմունքը։

Գովելու, խրախուսանքի արժանի են նրանք, որոնք «քաւող մեղաւորներ» լինելով, դառնութեամբ լցված՝ պատմում են իրանց արած վատ գործերը, այլ ևս երբէք չը կրկնելու խոստում տալով իրանք իրանց։

Զզուելի են նրանք, որոնք գիտեն, որ իրանց արածները կեղտոտութիւններ են, բայց էլի պատմում են ամենքին՝ ճակատաբաց, անկեղծ տիտղոս ստանալու համար։

Այդ տեսակներն ամենացած տիպերն են։ Դրանց պէտք է դուրս քշել ընկերութիւնից, դրանցից պէտք է գարշել։

Կեղտոտ մարդիկ շատ կան. բայց շատերը գոնէ պատկառանք ունեն. զգում են, որ արածները լաւ բան չեն՝—թագցնում են, ամաչում, պատկառում ուրիշներից։ Իսկ դրանք գոնէ այդ վերջին մարդավայել յատկութիւնից էլ զուրկ են։

Ես չը գիտեմ, թէ ինչ մարդ է լրագրի մէջ յիշված երեցփոխը. լաւ է նա, թէ վատ, դա իմ գործը չէ։ Լրատուի տուած «սրտաբաց» տիտղոսը յիշեցրեց ինձ մեր երիտասարդութեան լօգիկայի պակաս կողմերից մէկը։

Եւ մի՞թէ քիչ են կեղծ-սնանկ երեցփոխները, ուրիշների հաշւում՝ խաբերայութեամբ հարստացած հասարակական պաշտօնեաները։

Դրանց թիւը լէգիոն է...

Խաժակ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

«Русь» լրագիրը հաղորդում է, որ շուտով Ռուսաստանից Պարսկաստան կը գնայ մի յատուկ մասնախումբ, որը պէտք է ուսումնասիրէ Թեհրանից մինչև Բուշիր (Պարսից ծոցի ափին) եղած հաղորդակցութեան ճանապարհները ապրանքներ տեղափոխելու տեսակէտից։

—

Լսում ենք, որ պ. Արաքսեանն իր թատրոնը ձրի տալիս է ժողովրդական ընթերցանութիւնների ընկերութեանը կիրակի օրերը՝ ժամը 5—7-ը երեկոյեան, որպէս զի այդ 2 ժամում կարդացվեն ձրի դասախօսութիւններ։

—

Թ ի ֆ լ ի ս ի ձիաքարշի անանուն ընկերութիւնը ստացել է արդէն էլէքտրական տրամվայի գոգաւոր բէլսները։ Մարտի կէսերից ընկերութիւնը կը սկսէ փոխել ձիաքարշի նեղ ու թեթև սովորական բէլսները և նրանց տեղ դնել ծանր ու գոգաւոր նոր բէլսները, որպէս զի հնարաւոր լինի շուտով ձիաքարշը դարձնել էլէքտրական քարշակ։

—

Ներկայ մարտի 6-ին, շաբաթ օրը, նշանակված է ուսանողների օժանդակութեան կովկասեան ընկերութեան ընդհանուր ժողովը։ Ընկերութեան նախագահն է Ս. Մ. Լավրովը (Տուրքերի փողոց, ակցիզի վարչութիւն), [illegible] իսկ գանձապահը Ռ. Ա. Յովհաննիսեան (Փոխադարձ Վարկի ընկերութեան մէջ). դրանց մօտ էլ կարելի է նոր անդամ գրվել կամ վերանորոգել անդամակցութիւնը։

—

Տպագրական գործների աւագը իր դասակարգի արհեստաւորների միջոցներից 50 րուբլի ներկայացրել է ընդհանուր արհեստաւորների աւագին, խնդրելով ուղարկել այդ գումարը յօգուտ պատերազմում վիրաւորվածների։ Բացի դրանից ստորագրութեամբ իրանց՝ արհեստաւորների մէջ ժողովվել է դարձեալ նոյն նպատակով 25 րուբլի։

—

Ռուսաստանում բժիշկների մեծ պահանջ կայ։ Եղած համալսարաններից աւարտողների թիւը քիչ է—չէ կարողանում բաւականութիւն տալ եղած ահագին պահանջին։ Նովգորոդի նահանգական զեմստվօի վարչութիւնը մօտ ժամանակներս դիմել է լուսաւորութեան մինիստրին և ապացուցել փաստերով, որ իր նահանգի բաժանմունքներից շատերը ամիսներով ու տարիներով մնում են առանց բժշկի։ «Новости» լրագիրը հաղորդում է, որ զեմստվօն իր դիմումի մէջ խնդրում է մինիստրութիւնից Ռուսաստանի հիւսիսային քաղաքներից մէկում բանալ մի նոր համալսարան կամ գոնէ Պետերբուրգի համալսարանում բացանել բժշկական մաս, որովհետև գոյութիւն ունեցող զինւորական բժշկական ակադեմիան տալիս է բժիշկներ միայն զօրքի համար։ Մնում է միայն Իւրիեվ-Դորպատի համալսարանը. նա էլ բժիշկներ է արտադրում միայն Շուրջբալտեան նահանգների համար։ Համեմատաբար սակաւաթիւ բժիշկներն էլ աւելի նախապատւում են մեծ քաղաքներում մնալ, քան գիւղերը գնալ։ Լրագիրն աւելացնում է, թէ մինիստրութիւնը գտնում է, որ ժամանակն անբարեյաջող լինելով նոր համալսարան բանալու համար, աւելի լաւ կը լինի, որ զեմստվօն նշանակէ ստիպենդիաներ զանազան համալսարաններում, պարտաւորեցնելով ստիպենդիատներին որոշ թիւ տարիներ ծառայելու նահանգի մէջ։

—

Որովհետև մօտ ժամանակներումս պիտի սկսեն ձիաքարշ անցկացնել դէպի Դիդուբէ, այդ պատճառով Անօնիմ ընկերութիւնը, համաձայն իր պայմանի, խնդրում է քաղաքային վարչութիւնից միջնորդել երկրագործութեան և պետական կալուածների մինիստրութեան առաջ՝ թոյլ տալու անցկացնել գիծը Մուշտայիդի միջով։

—

«Нов. Д.» լրագիրը հաղորդում է, որ ճանապարհների հաղորդակցութեան և ներքին գործերի մինիստրների որոշումով ներկայ մարտի 15-ից ռուսական բոլոր երկաթուղիների վրա մի նոր սակագին պէտք է մտցնվի այն գիւղացիների համար, որոնք զանազան աշխատանքներ կատարելու նպատակով՝ տեղափոխութիւններ են անում խմբերով։ Այդ նոր սակագինը սովորականից 15% աւելի էժան է։

—

«Руск. Вѣд.»-ն հաղորդում է, որ մամուլի գործերի գլխաւոր վարչութեան կարգադրութեամբ ֆինլանդական Կոտկա քաղաքի «Kotkanyheter» լրագիրը 15 օրվայ դադարման է ենթարկվել։

—

Ներքին գործերի մինիստրութեան վիճակագրական բաժնում պատրաստվում է այժմ տպագրութեան համար մի ընդարձակ գործ, որ վերաբերում է ռուս գաղթականութեան հարցին։ Դրա մէջ, բացի վիճակագրական տեղեկութիւններից, կը լինեն և մանրամասն ուսումնասիրութիւններ Սիբիրում հաստատված գաղթականների տնտեսական ու բարոյական վիճակի մասին։

—

ԳԱՆՁԱԿԻՑ մեզ գրում են. «Հայ դերասանական խումբը, տ. Սիրանոյշի հետ, այստեղ է և մինչև այժմ երեք ներկայացում ունի տուած. «Տօսկա», «Երկրորդ երիտասարդութիւն» և «Ռուզան» պատմական պիէսը։ Երեք ներկայացումների մէջ էլ դերակատարները ունեցան մեծ աջողութիւն։ Երեքշաբթի, փետրվարի 24-ին, տ. Սիրանոյշ խաղաց Համլէտի դերը մեծ աջողութեամբ։ Անսամբլը պահպանեցին իրանց լաւ խաղով պ. Յարութիւնեան, Անդրանիկ և տիկին Մելիքեան»։

—

ԿՐԱՍՆՈՎՕԴՍԿԻՑ մեզ գրում են. «Աբելեան, այցելելով իր խմբով մեր քաղաքը, յետ էր կանչել նաև Ասխաբադից դերասաններ Զարիֆեանններն. [illegible] փետրվարի 21-ին և 23-ին տուեց երկու ներկայացում։ Առաջինը խաղացին «Ոճրագործի ընտանիքը», 2-րդը «Մարվող ճրագներ» պիէսը և «Կրոթ-Կրոթ» վօդեվիլը։ Պ. Աբէլեան ստացաւ ժողովրդից մի ընծայ։ Պ. Աբէլեան այստեղից ճանապարհվեց Ասխաբադ, որտեղից կանցնէ Մերվ, Սամարղանդ և Տաշկէնտ»։

—

ՋԱՀՈՒԿ գիւղից մեզ գրում են. «Փետրվարի 22-ին տեղիս ս. Աստուածածին եկեղեցում կատարվեց մաղթանք, որից յետոյ քահանան կարդաց ժողովրդին Բարձրագոյն մանիֆեստը և մի ազդու ճառով բացատրեց ռուս-ճապօնական պատերազմի առաջ գալու պատճառը։ Ժողովուրդը ծնկաչոք, արտասուալից աչքերով, սրտի ջերմ զգացմունքով աղօթում էր, ցանկանալով Թագաւոր Կայսրին արեշատութիւն և ռուսական զէնքին աջողութիւն»։

—

ՇԽՄԱՀՄՈՒԴԻՑ մեզ գրում են. «Փետրվարի 9-ին գիւղիս մայր-եկեղեցում քահանան հանդիսականների ներկայութեամբ մաղթանք կատարեց ռուսական զէնքին յաղթութիւն պարգևելու համար ռուս-ճապօնական պատերազմում։ Փետրվարի 23-ին առաջին դաւառամասի ոստիկանական պրիստաւը Շխմահմուդ գիւղում հանգանակութիւն բացեց ի նպաստ Հեռաւոր Արևելքում վիրաւորված ռուսների»։

—

ՏԿՎԻԲՈՒԼԻ կայարանից մեզ գրում են. «Փետրվարի 28-ին, ժամի 12-ին, Սացիրի կայարանից մի վերստ հեռաւորութեան վրա (Տկվիբուլի երկրորդ կայարանը) մարդատար գնացքի յետին երկու վագօնները ջարդվել են, որը առաջ է եկել շոգեմեքենայի կաթսայի պայթումից։ Բարեբաղդաբար այդ միջոցին վագօններում մարդ չէ եղել և ոչ ոքի վնաս չէ դիպել»։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՇՈՒՐՋԸ

—

Ռուս-ճապօնական պատերազմի յայտարարութիւնը Պեկինում։ «Рус. Вѣдомости» լրագրի Պեկինի թղթակիցը, Կորսակով, հետաքրքիր տեղեկութիւններ է հաղորդում, թէ ինչպէս ճապօնացիները յայտարարեցին պատերազմի լուրը Պեկինում։ Յունվարի 28-ին, ցերեկվայ ժամը 1-ին, մի քանի ճապօնացիներ փողոցներում և հրապարակներում սկսեցին աջ ու ձախ տարածել թերթիկներ չինական լեզուով և կպցնել նաև պատերի վրա։ Ահա այդ յայտարարութեան բառացի թարգմանութիւնը. «Շուն-Տեան-Շիբաօ» (ճապօնական լրագիր, որ հրատարակվում է Պեկինում) № 587. ամենակարևոր յայտարարութիւն։ Գուան-Սիւի կառավարութեան 29-րդ տարին, լուսնի 12-րդը, 25-րդ օր. Մին-Ջժի կայսրի կառավարութեան 37-րդ տարին, 2-րդ ամսի 10-րդ օրը (առաջինը՝ չինաց կայսրն է, երկրորդը՝ ճապօնական կայսրը)։ Առանձին հեռագիր Տօկիօից, ուղարկված լուսնի 12-ին, 24-րդ օրը, երեկոյեան ժամը 9-ին. հասել է Պեկին լուսնի 12-ին, 25-րդ օրը։ Ճապօնական պատերազմական նաւերը ջրասոյզ են արել ռուսաց պատերազմական նաւերը. 1) այդ օրը ճապօնացիները Կորէայում, Չէմուլպօի մօտ, ջրասոյզ են արել ռուսաց «Կօմէյ» (Կորեէց) պատերազմական նաւը. շատ ռուս նաւաստիներ գերի են բռնված. 2) յատուկ հեռագիր Չիֆուից, ուղարկված լուսնի 12-ին, 25-րդ օրը։ Այսօր, առաւօտեան ժամը 4-ին, ճապօնական տորպէդները երկու ռուսական պատերազմական նաւ և մի պահականաւ ջրասոյզ արին Պորտ-Արտուրի մօտ»։

Երկրորդ յայտարարութիւնը՝ ճապօնական կառավարութեան մանիֆեստն էր պատերազմի մասին։ Այդ մանիֆեստում ասված էր, թէ ճապօնական կայսրը պատերազմ յայտարարեց ռուսաց Կայսրին, ռուսաց պետութեան և ռուսաց ժողովրդին։ Սակայն չինական ժողովուրդը լուռ կարդում էր այդ յայտարարութիւնները, առանց որ և է կարծիք յայտնելու, միայն չինական բոլոր իշխանութիւնները ամբողջովին ճապօնացիների կողմն են։

Ի՞նչ է պատերազմական բեմի վիճակը։ Ըստ ռուսական պաշտօնական տեղեկութիւնների, Կորէայում ճապօնացիները մինչև այսօր կարողացել են կենտրօնացնել միայն 75,000 զօրք, երեք կէտերում—Չէմուլպօ (Սէուլ), Ֆուզան և Գօնզան, մի աննշան առաջապահ խումբ ևս գտնվում է Պէնեանում։ Միւս կողմից ռուսաց զօրքի առաջաւոր մասերը մօտեցել են կորէական սահմաններին։ Պէտք է իմանալ, որ Գօնզանից մինչև ռուսաց հարաւ-ուսսուրիական [illegible] մօտ 600 վերստ է, իսկ Պէնեանից մինչև Եալու գետը—մօտ 250 վերստ։ Հետևաբար, տարածութիւնները երկու զօրքերի մէջ դեռ այնքան մեծ են, որ դժուար թէ շուտով տեղի ունենայ երկու կողմերից խոշոր ուժերի ընդհարումն։

Միւս կողմից ճապօնացիները սկսել են Վլադիվօստոկի ռմբակոծութիւնը միայն այն նպատակով, ինչպէս յայտնում են անգլիական լրագիրները, որ կարողանան պարզել, թէ ո՞րտեղ է գտնվում ռուսական էսկադրան և կարողանան գիժակաւորել իրանց միւս պատերազմական գործողութիւնները, հետևաբար, ճապօնացիները իրանց ուժերը լարելու են Պորտ-Արտուրի վերաբերմամբ. Վլադիվօստոկի ռմբակոծութիւնը լոկ դիմակ է։

Ճապօնիայի ցենզուրական խստութիւնները։ «Daily Chronicle» թերթին հեռագրում են Նիւ-Եօրկից, որ հիւսիս-ամերիկական ջրերում պտտող անգլիական էսկադրային հրամայված է անյապաղ վերադառնալ Ասիա։ Մի և նոյն ժամանակ հաղորդում են, որ ճապօնական կառավարութիւնը առաջվայ պէս ոչ մի տեղեկութիւն բաց չէ թողնում։ Զինուորական գրաքննութիւնը սաստիկ խստութիւններ է բանեցնում. անգլիական և ամերիկական լրագիրների թղթակիցները համոզվել են, որ ճապօնական կառավարութիւնը աշխատում է ամեն կերպ թագցնել գործերի վիճակը պատերազմական բեմի վրա, որովհետև այդ վիճակը խիստ եղկելի է ճապօնական ժողովրդի ինքնագիտակցութեան համար։ Առաջվայ լաւատեսութիւնը տեղի է տուել խորին և անյոյս յուսահատութեան։

Ճապօնական մամուլը՝ պատերազմի մասին։ Անցեալ անգամ մենք առաջ բերինք ճապօնական մամուլի մի քանի կարծիքները պատերազմի առիթով։ Շարունակում ենք մի քանիսն ևս առաջ բերել, «Կօկումին—Շիմբուն» ամսագիրը տպել է մի տեսակ մանիֆէստ պատերազմի մասին ամբողջ ճապօնական մամուլի անունից։ Այդ մանիֆէստի մէջ յայտնված է, թէ Ճապօնիայի պատերազմական ֆօնդը 200 միլիօն իէն է (500 միլիօն ֆրանկ). այդպիսի մի գումար կարելի է ձեռք բերել և ներքին փոխառութեան միջոցով, առանց դիմելու օտարների օգնութեան։ Բայց, ասում է ամսագիրը, օտարների մէջ տարբերութիւն

կայ. Անգլիան արժանացել է Եապօնիայի անկեղծ երախտագիտութեան: Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգները, անգլօ-եապօնական դաշնակցութեան այդ լռելեայն ընկերը նոյնպէս գեղեցիկ կերպով կատարում է իր դերը... Տիբեթի արշաւանքը, ի հարկէ, հասարակ զուգադիպութիւն է, բայց նա նոյնպէս կը խլէ մի փոքր Ռուսաստանի ուշադրութիւնը: Ինչ վերաբերում է երկու պատերազմական նաւերի գնելուն Չիլիից, այդ գործում Անգլիան տուեց մեզ ապացոյց, թէ նա հասկանում է դաշնակից պետութեան պարտաւորութիւնները և չէ փախչում նրանց առջևից:

Մի այլ հանդէս, «Նիչի-Նիչի Շիմբուն», ցոյց է տալիս, թէ մի քանի ազգեր շահագրգռուած են նիւթապէս Եապօնիայի ճակատագրի մէջ: Եապօնիայում այժմ գործում են 89 ֆինանսական և արդիւնաբերական օտարազգի ընկերութիւններ, որոնց ընդհանուր դրամագլուխը հասնում է 400 միլիօն ֆրանկի: Ահա դրանց վրա լրագիրը մեծ յոյսեր է դնում:

Երկու հակասական հոսանք Անգլիայում: Անգլիայում ներկայումս երկու հակասական հոսանք է տիրում. մինը՝ թշնամական Ռուսաստանի և բարեկամական՝ Եապօնիայի վերաբերմամբ, միւսը՝ կուսակից չէզոքութեան: Ինքը թագաւորը, Էդուարդ VII, անպայման կողմնակից է սաստիկ չէզոքութեան, բայց թագաւորը Անգլիայում շատ քիչ բան է նշանակում: Կառավարութիւնը, թէև պաշտօնապէս նոյնպէս իրան չէզոքութեան կողմնակից է ցոյց տալիս, սակայն միւս կողմից սպառազինութեան մեծ պատրաստութիւններ է տեսնում: Դեռ նորերս պարլամենտում զինուորական մինիստր Արնօլդ Ֆօստէր յայտարարեց յանուն Անգլիայի. «Մենք որոշել ենք մտցնել ծանր հրազէնների մի նոր տիպ, որը, անկասկած, ամենից կատարելագործուածն է այն բոլոր տիպերից, որոնք մտցրուած են մինչև այժմ եւրօպական զօրքերում: Բոլոր այս նոր հրազէնները կուղարկուեն Հնդկաստան, որ միակ երկիրն է, ուր հնարաւոր է ընդհարումն եւրօպական մեծ զօրքի հետ»:

Մամուլը նոյնպէս բաժանուած է երկու կուսակցութեան: Ռուսաստանի դէմ թշնամական զգացմունքներ արծարծում է գլխաւորապէս «Times» լրագիրը: Խօսելով պահպանողական հռչակաւոր թերթի այդ թշնամական տրամադրութեան դէմ», «Spectator» լրագիրը, որ կուսակից է չէզոքութեան, հետևեալն է ասում. «Մենք այժմ չենք կարող համոզել ռուսներին, թէ մենք չէզոք ենք, բայց ինչու ապացուցանել, թէ անգլիացիները այնքան թշնամի են Ռուսաստանին, որ աւելի լաւ է բացարձակ պատերազմը, քան ներկայ վիճակը: Շատ հեշտ բան է այսօր պատերազմի պատրուակ գտնել Ռուսաստանի և Անգլիայի մէջ: Միւս կողմից և Ռուսաստանը, գրաւելով Հէրաթը կամ զինուորական ցոյց անելով Աֆղանիստանի սահմանների վրա, կարող է տեղի տալ ընդհարման, մի բան, որ պէտք է ի նկատի ունենալ: Մենք չեն կամենում ասել, որ այդպիսի բան ի նկատի կայ, բայց երբ կիտուած են բռնկվող նիւթեր, անհրաժեշտ է շատ զգոյշ լինել և խոհեմ: Ահա թէ ինչու պէտք է պաղեցնել տաք գլուխները և ոչ գրգռել, ինչպէս անում է «Times»-ը»:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Կալկութայից հաղորդում են Լօնդօնի լրագիրներին հետևեալը. «Որովհետև Տիբեթի կառավարութիւնը բաւարար պատասխան չէ տուել Անգլիայի պահանջներին, դրա համար բրիտանական արշաւախումբը [illegible] իր արշաւանքը դէպի երկրի խորքերը: Անգլիան գիտէ, որ տիբեթցիները շատ համառ դիմադրութիւն պէտք է ցոյց տան, [illegible]»:

—Անգլիական պարլամենտում կառավարութեան [illegible] մեծամասնութիւնը մինչև 37 ձայն աւելի էր:

—Ինչ որ լինի Բալկանները. Կ. Պօլսում և Սոֆիայում [illegible] հաղորդում են Daily News-ին Կ. Պօլսից, [illegible] Դժբաղդաբար երկու բան երբէք կանխել [illegible] չէ կարող. առաջին, որ րէֆօրմների գործադրութիւնը [illegible] «Daily News»-ի թղթակիցը, [illegible] չնչել դէպի նոր վարչութիւնը, որպէս զի դրանով նրանց հնար լինի յետ պահել ապստամբութեանը մասնակցելուց: Դժբախտաբար, թիւրքերն անընդունակ են շտապողականութեան ցանկալիութիւնն ըմբռնել: Բոլոր դեսպանները Բ. Դրանը դիմումներ արին՝ հէնց նրա օգտի համար՝ որ շտապով ուղարկէ նոր ժանդարմէական օֆիցէրներ: Բայց Թիւրքիան չէ ըմբռնում, որ րէֆօրմն է այն միակ միջոցը, որը կարող է նրա իշխանութեան տակ պահել Մակեդօնիան: Բօլգարիան ամեն ջանք գործ է դնում, որ րէֆօրմների գործադրութիւնն արագանայ: Բայց՝ Թիւրքիան՝ մեծ վըստահութիւն ունենալով իր թւական առաւելութեան վրա, կարծում է, որ պատերազմ եղած ժամանակ ինքն անպատճառ կը յաղթէ. դրանից առաջանում է փոքր ինչ երկիւղ պատերազմի հաւանականութեան մասին: Բայց դըժուար թէ այդ վստահութիւնն ունենան և թիւրքական բանակի հեղինակաւոր առաջնորդները: Բայց չը նայելով դրան, եթէ րէֆօրմներն արագացվեն, կրկին կարելի է ժողովրդին յետ պահել ապստամբութիւնից: Ամենից մեծ ծառայութիւն կը մատուցանեն ժանդարմերիայի օտարազգի օֆիցէրները. ազգաբնակութիւնը դէպի նրանց ահագին վստահութիւն է տածում, այն ինչ ոչ մի հաւատ չունի դէպի թիւրք օֆիցէրները»:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՌՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

28 փետրվարի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Փոխարքայ գեներալ-ադիւտանտ Ալէքսէևից ստացված են մանրամասն լրացուցիչ տեղեկութիւններ եապօնական ականաւորների և բրանդէրների արած յարձակման մասին «Բէզստրաշնի» և «Վնուշիտէլնի» ականաւորների վրա փետրվարի 12-ին: Ի նըկատի ունենալով, որ այդ զեկուցումը 2000 բառից աւելի է և ոչինչ նոր բան չէ ասում, մենք չենք հաղորդում այդ՝ հեռագրաթելը չը ծանրաբեռնելու համար:

ԲԵԼԳՐԱԴ: Սկուպշչինայում բիւջէտը քըննելու ժամանակ ֆինանների մինիստրը ասում է, որ զինուորական բիւջէտի մեծացնելը երեք միլիօնով միայն ծայրայեղ անհրաժեշտութեան հետևանք է, ի նկատի ունենալով արտաքին քաղաքականութեան այժմեան դրութիւնը:

Կ. ՊՕԼԻՍ: Հիլմի-փաշան քաղաքացիական գործակալների հետ միասին մշակեց մի կանոնադրութիւն՝ մակեդօնական փախստականներին բնակեցնելու մասին մակեդօնական երեք վիլայէթներում և Ադրիանօպօլում:

ՆԱԳԱՍԱԿԻ: «Սիդնէյ» շոգենաւը ուղևորվում է Շանգհայ, ունենալով իր ճանապարհորդների թւում 200 ռուս ծովագնացներ այն առևտրական նաւերից, որոնց բռնել էին եապօնացիները, որպէս ծովային կօնտրբանդ:

ՎԱՇԻՆԳՏՕՆ: («Ռէյտ. գործ.»): Ռուսաց դեսպանը այցելեց Գէյին շնորհակալութիւն յայտնելու համար Ռուզվէլտի այն կարգադրութիւնների համար, որոնք ապացոյց են Միացեալ-Նահանգների կողմից չէզոքութիւնը պահպանելու անկեղծ ցանկութեան:

ՆՕՎԱՅԱ ԲՈՒԽԱՐԱ: Կէսօրից յետոյ $3^1/_2$ ժամին, կովկասեան զգեստներ հագած և զէնքերով ու խանչալներով զինաւորված 7 աւազակներ յարձակում գործեցին ռուս-չինական բանկի բաժանմունքի վրա: Վիրաւորված են երկու դիրեկտօրները և թարգմանը: Չարագործները փախան, ոչինչ չը կարողանալով յափշտակել:

ՎԱՇԻՆԳՏՕՆ: («Ռէյտ. գործ.»): Մինիստրների խորհուրդը զբաղվեց լրագրական տեղեկութիւնների քննութեամբ այն մասին, որ ամերիկական «Վիլէնա» ականանաւային մակոյկի կապիտան Սօյէր բողոք յարուցեց այն բանի դէմ, որ ռուսները Չըրասոյգ արին մի քանի ջօնկիներ Նիւչժուան նաւահանգստի մուտքի մօտ: Կառավարութիւնը պաշտօնական ծանուցում չէ ստացել դրա մասին, բայց կաբինէտը եկաւ այն եզրակացութեան, որ եթէ Սօյէր իսկապէս վարվել է այդպէս, պէտք է նրան պաշտպանել:

ԲԼԱԳՕՎԷՇՉԷՆՍԿ: Ցիցիկար ուղևորվեցին քաղաքում ապրող 229 եապօնացիներ. նրանց ուղեկցում է 20 զինուորներից և մէկ օֆիցէրից բաղկացած պահակախումբը:

ԿԻԵՎ: Մարտի 1-ին Կիևի գաւառական զինուորական հրամանատարի վարչութեան կից սկսվում է Հեռաւոր Արևելք պատերազմ գնալու համար կամաւորների ընդունելութիւնը: Հետևակ զօրքի համար կան 210 ազատ տեղեր, դաշտային արտիլէրիայի համար—60 և հեծելազօրքի համար 30: Ընդունելութեան մասնակցել կարող են պահեստի զինուորները, նոյնպէս և 1-ին կարգի զինուորները:

ՍԵՈՒԼ: («Ռէյտ. գործ.»: Կասանի մօտ տեղի ունեցաւ առաջապահ հեծելազօրքերի ընդհարումը: Եապօնացիները կորցրին մէկ սպանված:

ՄՈՒԿԴԷՆ: Ի նկատի ունենալով հակասական տեղեկութիւնները եապօնական զօրքի ափ իջնելու ենթադրական կէտերի և եապօնացիների ապագայ դիտաւորութիւնների մասին, Եւրօպական Ռուսաստանից եկած զօրաբաժինը կանգ առաւ Խարբինում: Սաստիկ սառնամանիքների պատճառով այդպիսի քանակութեամբ զօրքերի տեղաւորումը բնակարաններում մեծ դժուարութիւնների է հանդիպում:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Փետրվարի 28-ին ճանապարհ ընկաւ մանջուրական զօրքի հրամանատար գեներալ-ադիւտանտ Կուրօպատկին: Գեներալին ճանապարհ էին դնում Մեծ Իշխանները:

29 փետրվարի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Գեներալ-լէյտենանտ Ժիլինսկու հեռագիրը փետրվարի 28-ից. «Կորէական լրագիրների տեղեկութիւնների համեմատ, Ցինամպօում ափ են իջեցրված 18 հազար եապօնացիներ, որոնք գնում են Պէնեան: Մինչև 500 եապօնացիներ ափ իջան Կէնզշէնում. Հիւսիսային Կորէայում Շէնչժէն եկած երկու հազար հոգին շարժվում են ափի երկարութեամբ, նոյնպէս դէպի Կէնզշէն, սակայն այդ 2500 մարդկանց մասին տեղեկութիւնները հերքում են մատնացոյց արած կէտերից եկած կորէյացիները:—Պորտ-Արտուրում և Վլադիվօստոկում հանգիստ է:—Եապօնական զօրքերը ոչ մի տեղ Մանջուրիայում չը կան: Հիւսիսային Կորէայում առ այժմ երևան են հանված միայն թշնամու փոքր-խմբեր:

ԲԵՐԼԻՆ: Ճշգրիտ տեղեկութիւնների համեմատ, Կորէայում ափ են իջեցրված միայն երեք դիվիզիաներ: Փոխադրութեան արագութեան կողմից Եապօնիան դրութեան բարձրութեան վրա չէ կանգնած:

ԼՕՆԴՕՆ: Լրագիրները զարմանք են յայտնում ռուսական նաւատորմի դիմադրութեան ընդունակութեան վերաբերմամբ:

ՏՕԿԻՕ. («Ռէյտ. գործ.»): Տեղի ունեցաւ կաբինէտի նիստը. վճռված է յետաձգել հասարակական աշխատանքները 50,000,000 իեն գումարի և մտցնել պատերազմական հարկ, որ կը տայ 70,000,000 իեն:

ՍՕՖԻԱ: (Դիմադրական շրջաններից): Բօլգարական սինօդը բոլոր թեմերից նուիրատւութիւններ է ստանում ի նպաստ ռուս վիրաւորեալների:

ՆԻՒ-ԵՕՐԿ: Եապօնական ներկայացուցչի անտակտ ընթացքի պատճառով հասարակական կարծիքը փոխվեց ի նպաստ Ռուսաստանի:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Թագաւոր Կայսրը Ամենաողորմածաբար շնորհեց դրօշակներ 33-դ, 34-դ, 35-դ և 36-դ արևելեան-սիբիրեան հրացանաձիգ գնդերին:

ԽԱԲԱՐՕՎՍԿ: «Приамурскія Вѣдомости» լրագրի խմբագրատուն եկան Խաբարօվսկում և շրջականերում ապրող կորէացիները, թւով 50 մարդ, որոնցից երեքը ռուսահպատակներ, իսկ մնացածները կորէական հպատակներ, և իրանց շնորհակալութիւնը յայտնեցին Ռուսաստանի բարի վերաբերմունքի համար և խնդրեցին նուիրատւութիւններ ընդունել ի նպաստ վիրաւոր ռուս զինուորների, մտցնելով մէկ ռուբլուց մինչև 10 ր. իւրաքանչիւրը:

ՄՕՍԿՎԱ: Փետրվարի 29-ին, առաւօտեան 8-դ ժամին ժամանեց գեներալ-ադիւտանտ Կուրօպատկին արևելեան-չինական երկաթուղու յատուկ գնացքով: Կուրօպատկինը գնաց Տրօիցէ-Սերգիէվսկայա մենաստանը. վերադարձը սպասվում է երկու ժամին:

ՊՕՐՏ-ԱՐՏՈՒՐ: (Սեփական թղթակցից): Երեկոյեան, փետրվարի 25-ին, զեկուցվեց թըշնամու նաւերի ներկայութեան մասին Պօրտ-Արտուրի և Տալիէնվանի մօտ, այդ պատճառով գիշերը ուղարկվեց ականանաւերի զօրաբաժին 1-ին կարգի կապիտան Մատուսէվիչի հրամանատարութեամբ: Լուսաբացին այդ զօրաբաժինը հանդիպեց թշնամու ականանաւերին: Սկսվեց յուսահատ կռիւ: «Վլաստնի» ականանաւը, լէյտենանտ Կարցէվի հրամանատարութեամբ, ականով օդը թռցրեց եապօնական ականանաւը, որը Չըրասոյգ եղաւ: Մեր կորուստները—թեթև վիրաւորված են կապիտան Մատուսէվիչ, միչման Ալէքսանդրօվ և մեքենավար Բլինօվ, ծանր վիրաւորված է միչման Զաևվ. զինուորներ սպանված են երկու և վիրաւորված են 12: Փետրվարի 26-ի առաւօտեան 13 մեծ նաւերից և վեց ականանաւերից բաղկացած եապօնական նաւատորմը երևաց Պօրտ-Արտուրի առաջ. «Ստերեգուշչի» և «Ռէշիտէլնի» մեր երկու ականանաւերը յետ մնացին և յուսահատ կռւի բռնվեցին, որ տևեց երկու ժամ: «Ստերեգուշչին» շրջապատվեց թշնամիներից և Չըրասոյգ եղաւ ճեղքուածքներ ստանալուց: «Վնուշիտէլնին» պատռելով անցաւ դէպի Պօրտ-Արտուր, ունենալով երկու վիրաւորվածներ: «Ստերեգուշչի» նաւի ծառայողների վիճակը անյայտ է:—Փետրվարի 27-ին մեր էսկադրան գնաց ծովը, բայց թշնամին երևան չէ հանված:—Փետրվարի 28-ին հանգիստ թաղեցին ամբակոծութեան չորս զոհերին—տէկին Ֆրանկին, Սիդօրսկիին և «Րէտվիզանի» երկու մեքենավարներին:

ԲԵՐԼԻՆ: Կորէայում մինչև այժմ ափ իջեցրած երեք դիվիզիաները կազմում են եապօնական առաջին զօրքը, գեներալ Կուրօկիի հրամանատարութեամբ:

ՍԵՈՒԼ: Եապօնական գեներալ Նիգօշի շարունակում է կենտրօնացնել զօրքերը Պէնեանի մօտ, սպասելու համար ռուսների յարձակմանը:

ԿԵՕԼՆ: Չինական աղբիւրից տեղեկութիւններ են ստացված, որ եապօնացիները ափ իջան Դագունգօուի մօտ և գրաւեցին Ցզինտեանչժօու և Անդուն:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Ամերիկական «Associeted Presse»-ի Պետերբուրգի ներկայացուցիչը հաղորդում է Վաշինգտօնից ստացված հետևեալ հեռագիրը. «Միացեալ-Նահանգների իշխանութիւնները հերքում են Նիւչժուանում չէզոքութիւնը խախտելու մասին որ և է հարց յարուցանելու դիտաւորութիւնը: Ամերիկական «Գէլէնա» պատերազմական նաւը յետ կը կանչվի, հէնց որ նաւահանգիստը կազատվի սառուցից:

ՄՕՍԿՎԱ: Գեներալ-ադիւտանտ Կուրօպատկին վերադարձաւ եարօսլավեան կայարանից և գնաց գեներալ-նահանգապետի տունը: Այդտեղ զօրքերի կողմից դրվեց գեներալի վրա վզից կախ տալու ոսկէ փոքրիկ պատկեր Գէօրգ Զօրավարի նկարով. ապա գեներալ Կուրօպատկին եկաւ «Ազնուականութեան ժողովարանը»: Ազնուականութեան պարագլխի ճառին Կուրօպատկին, ի միջի այլոց, պատասխանեց. «Ռուսաստանը կրել է շատ անգամ աւելի ծանր փորձանքներ, քան այն, ինչ որ այժմ նրան վիճակվել է, և ամեն անգամ յաղթող է դուրս եկել: Մենք կարող ենք կատարեալ հանգստութեամբ սպասել այն կռւի վերջնական յաղթական ելքին, որ մենք չենք սկըսել: Թագաւորի կամքով արդէն հաւաքվել է Հեռաւոր Արևելքում մի ուժեղ զօրք և եթէ նա քիչ կը լինի, այն ժամանակ նոր դրուժինաներ կերթան: Մենք բոլորս անփոփոխ կը զգանք ամուր կապ Ռուսաստանի և Ռուսաստանի սրտի—Մօսկվայի հետ: Մօսկվայի աղօթքները և Ռուսաստանի աղօթքները կօգնեն և կամրացնեն մեզ ռուսական գործը պաշտպանելու համար Հեռաւոր Արևելքում: Ձեզ, Մօսկվայի բոլոր ներկայացուցիչներին մանջուրական ամբողջ զօրքի կողմից խորին կերպով ողջունում եմ»:

ՄՕՍԿՎԱ: Գեներալ-ադիւտանտ Կուրօպատկին ժամանեց Տրօիցկիյ պօսադը: Հայր Նիկօն օրհնեց գեներալ Կուրօպատկինին գերապատիւ Սերգիի դագաղի խուփի վրա նկարված հին մանեակով, որ ուղեկցել է ռուս զօրքերին նրանց բոլոր արշաւանքների ժամանակ: Մօսկվա գալուց յետոյ ստարօօբրեադցիները կայարանում մատուցին պատկեր գեներալին:

ԿՐՕՆՇՏԱԴՏ: Վաղը, ուղևորվելու համար նշանակված բոլոր պատերազմական նաւերը, սկսելու են զինաւորվել:

ՄԱԴՐԻԴ: Ծովային, ֆինանսների և ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրները հրաժարական են տալիս:

ՏԵԱՆՑԶԻՆ: («Ռէյտ. գործ.») Նիւչժուանում ապրող օտարազգիների մեծամասնութեան ընտանիքները եկան այստեղ: Շանսի նահանգում տեղի ունեն լուրջ անկարգութիւններ: Ասում են, որ դրանք ծագել են այն պատճառով, որ խոտալցին հրաչանագարկ է արել չինացուն:

ՊՈՐՏ-ԱՐՏՈՒՐ: (Սեփական Թղթակցից): Պորտ-Արտուրի շրջանում փոփոխութիւններ չը կան: Ռմբակոծութեան ժամանակ փետրվարի 26-ին ռումբի մի կտորով թեթև վէրք ստացաւ այստեղ պոլիցմէյստեր Տաուց:

1 մարտի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: «Правительственный Вѣстникъ» լրագրում հրատարակված են կանոններ դանիական և նիդէրլանդական հպատակների կողմից չէզոքութիւն պահպանելու մասին պատերազմի ժամանակ Ռուսաստանի եւ Եապոնիայի միջև:—Ի նկատի ունենալով մասնաւոր անձերից շատերի ցանկութիւնը՝ մասնակցել հիւանդանոցներ և Կարմիր Խաչի խմբեր կազմակերպելուն, գործադիր յանձնաժողովը յայտնում է ի գիտութիւն ընդհանուրի, որ այն անձինք, որոնք ցանկանում են պատերազմի ժամանակ իրանց հաշւով սարքել և պահել հիւանդանոցային մի մահճակալ, որին կը յատկացվի նուիրատուի անունը, Թող բարեհաճեն Կարմիր խաչի գլխաւոր վարչութեան դրամարկղը մուծել մահճակալ սարքելու համար 50 ր. և պահելու համար 75 ր. ամսական:

ՏՕԿԻՕ: (Ռէյտ. գործ.): Մարկիզ Իտօ փետրվարի 29-ին ճանապարհ ընկաւ Կորէյա, ամենից առաջ Կօբէ ուղևորվելով: Կայարանում ներկայ էին զինւորական և քաղաքացիական բարձր իշխանութիւնները և մեծ ամբոխ, որը ցոյցեր արեց:

ՊԱՐԻԶ: Վախճանվեց սենատոր Տրարիե:

ՄՕՍԿՎԱ: Գեներալ-ադիւտանտ Կուրոպատկին վերադարձաւ Կուրսկի երկաթուղու կայարանը 6 ժամին և դիմաւորվեց սրբազան Տրիֆոնից և պանտելէյմոնեան միաբանութեան և բրոնիցկեան ընկերութեան խաչվառակիրներից: Խաչվառակիրները մատուցին պատկերներ: Երեկոյեան 8 ժամին ճանապարհ գցելու համար կայարան եկան գեներալիտէտը և պատգամաւորութիւններ ազնուականութեան և քաղաքի կողմից: Հաւաքված հասարակութիւնը երգում էր հիմնը և ճանապարհ էր գցում «ուռայի» բացականչութիւններով:

Երկրորդ փոխառութեան տոմսակների այսօր կատարած 76-դ տիրաժի ժամանակ, գլխաւոր տոմսակները տարան հետևեալ տոմսերը. երկու հարիւր հազար—11598/47. եօթանասուն և հինգ հազար—4430/29. քառասուն հազար—3687/16. քսան և հինգ հազար—18389/41. տասը հազար—14149/1, 18985/28, 10824/38. ութ հազար—19645/50, 3128/13, 3901/11, 9047/2, 14122/47. հինգ հազար—7470/41, 5829/24, 15688/22. 10988/46, 4631/11, 15167/43, 19463/29, 11698/38 և հազար քսան... 1637/30, 10888/16, 2680/41, 17,039/2, 18,277/13, 16111/43, 15,888/11, 11,799/34, 8264/15, 82/47, 18,189/47, 16,728/27, 17,874/49, 7852/37, 594/2, 4333/2, 15,058/20, 5494/25, 4913/1, 11,616/19.

ՏՕԿԻՕ (Ռէյտ. գործ.): Փետրվարի 26-ին Պորտ-Արտուրի վրա արած յարձակման ժամին Յոգօ ծովակալը զեկուցում ներկայացրեց, որի համաձայն նաւատորմը զգալի... երկու փոքր նաւատորմի ... մինչև 1-ին ժամը... նաւատորմի առաջ... ... Միւս փոքր նաւատորմի ունեցած կռիւ ժամանակ ռուսական 6 ականանաւերի հետ ... ... 8 հոգի վիրաւորված և 7 սպանված են: «Ակացուկի»-ի վրա շոգեխողովակը պայթեց, որի ժամանակ սպանվեցին 4 հնոցապաններ: Եապօնական նաւերից ոչ մէկը շարքից դուրս չընկաւ: Աւելի աջ՝ ծովից եկող ռուսական 2 ականանաւերի հետ ունեցած ճակատամարտում՝ մէկը գնաց, ստանալով ծանր վասներ, իսկ երկրորդ—«Սաերեգուշչի»—ընկղմվեց: Նրա ծառայողներին ընդունեց իր վրա «Սօզանամի» ականանաւ փչացնող նաւը, որի վրա երկու հոգի սպանված են: Այդ կռւի ժամանակ, որը տևեց մի ժամ, ականանաւ ոչնչացնող «Ակացուկի»-ի վրա վիրաւորված են միչմանը և 3 զինւոր: Յետոյ Տօգօն տեղեկագրում է, որ եապօնական կրէյսէրներից մէկը ուղարկված է Տալիէնվան, ուր նա ռմբակոծել է Աիանշանտօու կղզին: Պորտ-Արտուրի ռմբակոծութեան ժամանակ ռուսական մարտկոցները վնաս չեն հասցրել նաւատորմին նաւատորմին:

ՊՈՐՏ-ԱՐՏՈՒՐ (Ռէյտ. գործ.): Ռուսական զրահապատ կրէյսեր «Դմիտրիյ Դոնսկոյը» Դամբէտից 12 մղոն հեռու ձերբակալեց անգլիական «Մօբոդէլի» շոգենաւը, որ գնում էր Հոնգկոնգ... ... ... Ռուսական կառավարութիւնը ... ...

ՏՕԿԻՕ (Ռէյտ. գործ.): Ռուսները կռւում են Լիաօտունի թերակղզու արևմտեան ափի վրա: Պուլանդեանի և Թալիէնվանի մէջ ...

ՆԻՒ-ՉԺՈՒԱՆ (Ռէյտ. գործ.): Իբր պատասխան ... ... քում, ոչ էլ Նրա շրջակայքում մինչև փետրվարի 24-ը եապօնացիներ չեն երևացել:

Խմբագիր՝ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍԱՀԱԿ ՄԷԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

(Կուկիա, վօրօնցովի արձանի հանդէպ)

Ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

ՁԻԿՕՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին և ներվային:

Մ. Գ. ԱԻԵՏԻՍԵԱՆՑ—10—11 ժ. մորթու, վեներական և վիրաբուժութիւն:

Զ. Ի. ԲԱԲԱՆՍԵԱՆՑ—11—12 ժ. մանկաբարձութեան կանանց և երեխայոց հ.

Գ. Ի. ԳՋԵԼԻԵՎ—12—1 ժ. ականջի, քթի և կոկորդի հ.

Գ. Ա. ԹԱՐԽԱՆԵԱՆՑ—1—1½ ժ. ներքին և երեխայոց հ. երկուշ. չորեք. ուրբաթ:

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՆՑ—1—1½ ժ. ներքին և երեխայոց հ. երեքշ. հինգշ. շաբաթ:

ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

Ն. Ն. ՌՈՍՏՈՄԲԷԿՈՎ—5—6 ժ. վիրաբուժ. մորթու և վեներական հ.

Գ. Ս. ԼԵՎԻ—6—7 ժ. Ներվային (էլեկտրաբուժութիւն), ներքին և վեներական հ.

ԿԻՆ-ԲԺԻՇԿ ՃԵՐԲԻՆԻՆԱ—7—7½ ժ. մանկաբարձութեան և կանանց հ.:

Գ. Ա. ԹԱՐԽԱՆԵԱՆՑ—7½—8 ժ.

Բ. Ա. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ—7½—8 ժ.

Վճարը 10 կ. չքաւորները ձրի: Համախորհրդի (Լկօն) սենեակ և օպերացիայի համար առանձին:

Օ. Ա. ԱՌՎԱՆԻՑԱԿԻ—ատամն. ծաղկահատ և բժշկական մաքմնամարզ. գիմել 11—1 ժ.:

Հիւանդանոցի կառավարիչ՝ Բժ. Կ. Ի.

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Տ. ԳԷՈՐԳ-ԲԷԳԵԱՆ

ԱԶՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ընդունելութիւն ամեն օր.
Առաւօտեան ժամի 9-ից մինչև 12
Երեկոյեան » 5-ից մինչև 7

Վելիամինօվսկայա փ. № 16, տուն Եղիազարեանի: 26—100

ԲԺԻՇԿ

Ա. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Ընդունում է մասնաւորապէս սիֆիլիս, մորթու և վեներական ախտ ունեցող հիւանդներին, ամեն օր առաւօտեան 12—2, երեկոյեան 5—6: Վեծ Վանքի փողոց, տուն Կուզանովի, Բախչիեվի դեղատան կից:

Պ. Աւսարկիսովի պարտիզպանական հիմնարկութիւնը ծախում է և արտասահմանեան և տեղական պտղատու ծառերի բոլոր տեսակները շատ չափաւոր գներով: Հասցէն՝ станція Скра, Закавказ. Желѣзн. дороги,—Авсаркисову. Կատալօգներն ուղարկվում են ձրի: (կ. ո.) 9—10

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ գրավաճառանոցում վաճառւում են հետևեալ նոր հրատարակութիւնները՝

Բաբեան բժշկ., «Տնային բժշկարան», պրակ բ. 448 մեծադիր էջ, Թիֆլ. 1904 թ., գ. 1 ռ. 60 կ., ուր ծախվում է նոյն բժշկարանի պրակ ա. 182 մեծադիր էջ, պատկերազարդ, Թիֆլ. 1903 թ.. գ. 1 ր.:

Պալասանեան Ստ., Պատմութիւն հայոց, սկզբից մինչև մեր օրերը, գ. տիպ, Թիֆլ. 1903 թ. գ. 1 ռ. 50 կ.:

Ս. Էջմիածին, 305—1903, պատկերազարդ նկարագրութիւն, Վենետիկ, 1903 թ. գ. 1 ր.:

Դիմել՝ Въ Тифлисъ, въ Центральную Книжную Торговлю. (շ. 1 ա.) 8—10

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

սրանով յայտարարում է, որ Նրա ատեանում՝ ներկայ տարվայ մարտի 8-ին՝ ցերեկվայ ժամը 1-ին նշանակված է աճուրդ Նախալօվկայում և Լօտկիս-Գօրայում եղած ազատ հողաբաժինները կապալով տալու համար: Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները պէտք է մինչև աճուրդի օրը ոստիկանութիւնից վկայական ներկայացնեն, որ իրանք հարկատու դասակարգից են և որ գրված են Թիֆլիսի քաղաքային հասարակութեան անդամ, իսկ ուրիշ դասակարգերից սերած անձերը պէտք է ներկայացնեն վկայագրեր՝ ռուսահպատակները՝ որ ապրում են Թիֆլիսում արդէն 5 տարուց աւելի, իսկ օտարահպատակները՝ 10 տարուց աւելի: Աճուրդին մասնակցելու իրաւունք չունեն նոյնպէս և այն անձերը, որոնց հայրերը, որդիները, կանայք կամ ամուսինները անշարժ կայքի տէր են: Դրանից անկախ՝ իրաւունք չունեն նոյնպէս և այն անձերը, որոնք արդէն կապալով վերցրած ունեն քաղաքի որ և է ուրիշ հողաբաժին: ե. չ. 1—2

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

ԳԷՈՐԳ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ

տեղափոխվել է Գրիբօյէդօվսկայա փողոց, տուն Միք. Անանովի, № 17. տէլէֆօն № 1000: Հիւանդներ ընդունում է առաւօտ. 10—11 ժ., երեկոյեան 6—7 ժ. (ե. հ. կ.) 1—6

ԿՈՎԿԱՍԻ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ

Բժշկական Ընկերութիւն

Երեքշաբթի, մարտի 3-ին, Արտիստիքական ընկերութեան մեծ դահլիճում՝ ցերեկվայ ժամը 1-ին բացվում է հակաթոքախտային ցուցահանդէս:

Մուտքը 20 կոպէկ

Ցուցահանդէսում բժիշկները բացատրութիւններ կը տան: ե. չ. 1—2

ՉԸ ՏԵՍՆՎԱԾ ԲԱՆ

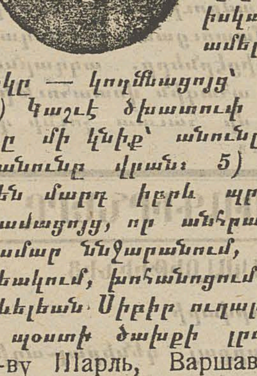

2 ժամացոյց և 3 արժեքաւոր իրեր 15 րուբլու փոխանակ միայն 5 ռ. 25 կոպէկ: 1) Գրպանի ժամացոյց, ճաշակաւոր կերպով ոսկեզօծած, արտաքին մասերը ոչնչով չեն զանազանվում իսկական ոսկուց: 2) Շղթան ամերիկական ոսկուց: 3) Բրելօկը — կողմնացոյց՝ ամերիկական ոսկուց: 4) Կաշէ ծխատուփ կամ դրամաքսակ հետը մի կնիք՝ անունը, հայրանունը և ազգանունը վրան: 5) Զրի ստանում է ամեն մարդ իբրև պրեմիա հիանալի պատի ժամացոյց, որ անհրաժեշտ է ամեն մարդու համար ննջարանում, մանկանոցում, գրասենեակում, խոհանոցում: Պատի ժամացոյցն Աբսելեան Սիբիր ուղարկելու համար վճարվում է պօստի ծախքի լրացուցիչ մասը: Դիմել. Т-ву Шарль, Варшава, центральная почта, ящикъ № 324. Улица Монюшки № 12/11:

Ուղարկում ենք վերադիր վճարով և առանց գրաւականի հինգ տարվայ երաշխաւորութիւնով: ե. Метцль. 7—8

ԲԺԻՇԿ **ՂԱԶԱՆՃԵԱՆՑԸ**

Տեղափոխվելով Կ ա ր ս, ընդունում է հիւանդներին առաւօտեան ժամը 9-ից մինչև 1-ը, երեկոյեան 6—7 ժ., առանձնապէս սիֆիլիս և վեներական հիւանդ. 5—6 ժ.

Միխայլօվսկայա փողոց, տուն Մակիեվի: 10—10

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Գր. Տէր-Գրիգորեանց

Վերադարձաւ արտասահմանից և նորից ընդունում է հիւանդներին—ներքին (մասնաւորապէս կրծքի) և երեխայոց հիւանդութիւններ. 154. Միքայէլեան պրօսպէկտ, տէլէֆօն 825. (ամեն օ.) 11—15

Լոյս են տեսել Ցարուքիւն Եսայեանի

1. «Խորտակված սէր» (վէպիկ) գինն է. 30 կ.
2. «Գրքացի սարուկներ» (պատկեր) գ. 5 »
3. «Կեանքի ռոմանից» (վէպիկ) գ. . 25 »
4. «Էմիլ Զօլա» (փոքրիկ տեսութիւն). 5 »
5. «Լօխմանի հէքիմը» (պատկեր) գ. . 8 »
6. «Րաֆֆի» (համառօտ տեսութիւն). 10 »
7. «Կեանքի խորշերից» (պատկերներ). 20 »
8. «Առաջին մուրացկանութիւնը (պտ). 8 »

Թարգմանութիւններ՝

1. «Անիւտա» (Չեխովից) գինը. . . 3 կ.
2. «Գիմակ» (Չեխովից) գինը. . . . 5 »
3. «Արբեցողութեան դէմ». . . . . 15 »

Գրքերի պահեստը—Թիֆլիս — «Գուտտենբերգ» գրավաճառանոցում: Հեղինակին դիմողները մեծ զիջում կունենան: Հասցէն—Թիֆլիս, Հաւլաբար, Լազարեվսկի փող., տուն Մուրադովի, № 49: 3—5

Զգուշացէ՛ք կեղծումներից

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ԲՈՐՆՕ-ՏԻՄՕԼԵԱՆ ՍԱՊՈՆ

Գ. Ֆ. ԻՒՐԳԷՆՍ

Ոչնչացնում է պեպէնները, սևութիւնը, դեղին բծերը, պուկիկները և պուտկները և ներգործում է աւելորդ քրտնելու դէմ: Խորհուրդ է տրվում ձեռք բերել, որպէս տուալէտային անուշահոտ սապօն, բարձր արժանաւորութեան:

ՈՍԿԷ ՄԷԴԱԼ 1893 թւի համար:

Կտորի գինը 50 կ., ½ կտորի 30 կ.:

Ծախվում է բոլոր ամենալաւ դեղագործական մագազիններում և դեղատներում:

Գլխաւոր պահեստը ամբողջ Ռուսաստանի համար Գ. Ֆ. Իւրգէնսի մօտ Մոսկվայում: Դէպօ, Թիֆլիսում, Ազմուրովի մօտ, դեղագործական ապրանքների առևտրի կովկասեան ընկերութեան մէջ, Ծուբինովի և Գրիմակի, պ.պ. Պօպօմերի և Արիստակովի մօտ: (1, 15) 2—24

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Ա. ՔԱԹԱՆԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ընդունելութիւնը 9—11 ժ. առաւօտը և 5—7 ժ. երեկոյեան:

Վելիամինօվսկայա փողոց, տ. Սաֆարովի, № 13. (չ. ու. կ.) 17—50

Լոյս տեսաւ

Մ. ՂԱԶԱՐԵԱՆՑ

ԱՅՍՏԵՂ ԷԼ ԱՅՆՏԵՂ ԷԼ

(Մի պատկեր հայ գաղթականների կեանքից)

Մաքուր տիպ (Ս.-Պետերբուրգ «Պուշկինեան» տպարանում տպած) 56 մեծադիր երես:

Գինն է 10 կոպէկ

Դիմել՝ գրախանութ «Գուտտէնբէրգ» 5—5

Ակքերմանի հայոց եկեղեցու համար մի փորձված սպասաւոր դպիր է հարկաւոր: Նա աւարտած պիտի լինի կամ Գէորգեան ճեմարանը, կամ Թեմական որ և է դպրոց: Եկեղեցուց ամիսը 25 րուբլի ռոճիկ, բնակարան, վառելիք, լուսաւորութիւն և ամիսը մօտ 30 րուբլի եկամուտ: Հասցէն. Аккерманъ (Бессараб. губ.) Георгію Григорьевичу Терзи. 5—10

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կովկասեան Կայսերական Գիւղատնտեսական Ընկերութեան շէնքի մէջ ծախվում են 2 և 3 տարեկան պտղատու ծառեր—ամենալաւ տեսակէ: խնձորի, տանձի և ուրիշ տեսակների—այգեգործ ՀԱՋԻ ԻԶՄԱՅԻԼ ՕՂԼՈՒ կալուածքից: (կ. հ. շ.) 3—3

ТАБАЧНЫЙ МАГАЗИНЪ „ГАВАННА“

Тифлисъ Головинскій Проспектъ № 3

Имѣю честь увѣдомить г.г. Курящихъ, что мною **получены** новыхъ сортовъ **СИГАРЫ** приготовленныя изъ **Гаванскаго табаку** по спеціальн. заказу въ Россіи. Цѣль заказа моего въ Россіи заключалась въ томъ, что провозныя сигары изъ-за границы оплачиваются высокой пошлиной и тѣмъ недоступны потребителямъ, благодаря чему при одинаковомъ качествѣ стоимость весьма доступна

ЦѢНЫ

Гопла	10 штукъ	3 р.	25 штукъ	7 р. 50 к.
Вента	10 ш.	2 р. 40 к.	25 ш.	6 р.
Флорондъ	10 ш.	2 р. ,,	25 ш.	5 р.
Выташъ	10 ш.	1 р. 60 к.	25 ш.	4 р.
Веритасъ	10 ш.	1 р. 30 к.	25 ш.	3 р. 25 к.
Амондъ	10 ш.	1 р. ,,	25 ш.	2 р. 50 к.
Аліанцо	10 ш.	,, 80 к.	25 ш.	2 р.
Премондъ	10 ш.	,, 60 к.	25 ш.	1 р. 50 к.
Винцидоръ	10 ш.	,, 50 к.	25 ш.	1 р. 25 к.
Полка	10 ш.	,, 45 к.	25 ш.	1 р. 15 к.
Гіого	10 ш.	,, 40 к.	25 ш.	1 р.

А также Табакъ и Папиросы Фабрики „Левъ“ и др. извѣстн. фирмъ Большой выборъ мундштуковъ, трубокъ, папиросныхъ гильзъ, портмонэ кошелки, портсигары и др: принадлежностей для г.г. курящихъ

Купившимъ на 25 р. дѣлается скидки 10%

Յարգանօք՝ Սարգիս Մարիկեանց. **Цѣны безъ запроса:**

Дозволено Цензурою. Тифлисъ, 1-го марта 1904 г. Տպարան «ՀԵՐՄԷՍ» Типографія «ГЕРМЕСЪ» С. Назарянца, Мих. пр. № 81.